

in control | OF ALCOHOL OF DRUGS

CONFERENTIE

DONDERDAG 30 NOVEMBER 2017 | 13.00-16.30 UUR
G.C. VAN BALEN BLANKENSTRAAT 11, TE ANNA PAULOWNA

 www.incontrolofalconholdrugs.nl/conferentie

Door alcohol- en drugspreventie is de afgelopen 10 jaar veel bereikt door integraal in te zetten op gezondheid, sociale veiligheid en communicatie.

Deze thema's komen daarom aan de orde.

- Hoe kunt u het beste communiceren over de cijfers van alcoholintoxicaties onder jongeren?
- Wat komt er kijken bij het ontmantelen van drugslabs?
- Hoe haalt u optimaal effect uit een interventie?
- Zorgen beelden van dronkenschap voor bewustwording?

Programma

- 12.45 Inloop werksessies
13.00 Deel 1: Hands-on werksessies
Sessie 1: De nieuwswaarde van intoxicatie cijfers
Sessie 2: Alcoholpreventie in Nederland en de rol van ouders
Sessie 3: De Confrontatie: dronkenschap in beeld
14.00 Inloop plenaire conferentie
14.30 Deel 2: Plenaire conferentie
Dagvoorzitters Elly Konijn (wethouder Alkmaar) en Toon Mans (burgemeester Castricum) nemen u tijdens deze middag mee om samen kennis en inspiratie op te doen over jongeren, drugs en alcohol. Altijd al willen weten hoe Heineken zijn communicatiebudget inzet? Hoe zit de dag eruit van een drugsfabriek ontmantelaar? Wat is het succes van de IJslandse aanpak? En hoe zet u al deze kennis in voor onze ketenaanpak?
Sprekers: Hayte de Jong, Inga Dóra Sigfúsdóttir en Wil Linschoten.
16.30 Sluiting

Voor wie?

Bestuurders en ambtenaren Volksgezondheid, Veiligheid, WMO, Jeugd en Communicatie van gemeenten in Noord-Holland Noord, en ketenpartners van regionale zorg- en preventie instellingen.

Hands-on werksessies

De nieuwswaarde van intoxicatie cijfers door Karel Langenhoff en Maarten Edelenbosch

Wat zeggen de intoxicatiecijfers van de ambulancedienst over het alcohol- en drugsgebruik in deze regio? De dashboard van de veiligheidsregio Noord-Holland Noord dient als uitgangspunt voor deze sessie. Deze rapportage biedt inzicht in regionale trends en ontwikkelingen. Communicatie over cijfers is ingewikkeld, omdat niet

altijd alles nieuwswaarde heeft. Hoe communiceer je cijfers en hoe worden deze opgepakt door journalisten? Wanneer zijn ze wel interessant en wanneer juist niet?

Alcoholpreventie in Nederland en de rol van ouders door Ina Koning

Teveel en op een te jonge leeftijd alcohol drinken is niet goed voor de ontwikkeling van jongeren. Ondanks dat de gemiddelde leeftijd waarop jongeren beginnen met drinken de laatste jaren is gestegen, drinken de jongeren die alcohol drinken nog steeds veel. Het hoort bij de adolescentie ontwikkeling dat jongeren niet altijd keuzes maken op basis van de lange termijn, maar veelal korte termijn, impulsief reageren. Wat weten we over hoe we jongeren later kunnen laten beginnen met drinken? Wat werkt, voor wie en wanneer? Tijdens deze werksessie wordt besproken hoe interventies het beste ingezet kunnen worden om de effectiviteit ervan zo groot mogelijk te maken. Met name wordt hierbij ingegaan op de rol van ouders in het alcoholgebruik van jongeren en hoe dit ingezet kan worden in preventie activiteiten.

De confrontatie: dronkenschap in beeld door Martijn Jansen

Veilig uitgaan, kan dat? Regelmatig treft de politie jongeren op straat met extreem veel alcohol. In o.a. Amersfoort confronteert de politie daarom jongeren met beelden van hun dronkenschap. Als de jongeren weer nuchter zijn, wordt binnen enkele dagen samen met hun ouders op het politiebureau uitgenodigd voor de confrontatie met de camerabeelden. De beelden liegen niet. Door het bekijken van beelden en in gesprek gaan met jongeren en ouders worden zij bewust van de risico's en gevolgen van het vertoonde gedrag en wordt herhaling voorkomen. Dat gebeurt op een duidelijke, maar luchtige wijze.

Opening Deel II

Mevrouw Konijn en de heer Mans openen de conferentie. Zij benadrukken het belang dat colleges B&W samen optrekken met als oogmerk een gezonde jeugd in Noord-Holland Noord. Dat een brede waaier aan disciplines (scholen, jongerenwerkers, ambulancezorg enzovoorts) dit onderschrijft, blijkt dat zij in groten getale aanwezig zijn.

'Blijf Helder'-campagne

Hayte de Jong zet uiteen dat Heineken en NOC*NSF de alcoholconsumptie bij sportverenigingen willen terugdringen. Uit onderzoek in 2015 bleek dat 8 ½ procent van de alcoholaankoop in sportkantines werd gedaan en dat de naleving ernstig tekort schoot. Dit heeft geleid tot deze campagne die berust op de volgende pijlers: a. niet het opgeheven vingertje; wél een positieve boodschap; b. goed gedrag belonen; c. wedstrijdelementen; d. geen accent op merkaanduiding. Voor sportverenigingen is een communicatiepakket beschikbaar dat onder meer posters bevat. Zie www.blijfhelder.nl

Om kans te maken op de prijzen, moet een club best practices delen. Ieder jaar bepaalt een jury wie 'De Helderste Club van Nederland' is. De aanmeldingen laten te wensen over. Van sportclubs wordt namelijk verwacht dat zij inspanningen plegen voor begeleiders die het gedachtegoed van de campagne kunnen uitdragen. Hierdoor komt de jaarlijkse uitloving in de knel.

De heer De Jong doet een oproep aan de gemeenten om de handen ineen te slaan en sportclubs aan te sporen zich aan te sluiten bij de campagne. Vanuit de zaal wordt positief gereageerd. Brouwerij Heineken is van harte welkom om aan tafel bij gemeenten te schuiven om de krachten te bundelen. Het stuntbeleid (bieracties) van supermarkten is gemeenten een doorn in het oog. De heer De Jong geeft aan dat de supermarkten in Nederland de prijs van producten bepalen. De staatssecretaris van Volksgezondheid bestudeert momenteel de mogelijkheid van het aan banden leggen van de prijzen, hetgeen de heer De Jong een interessante ontwikkeling vindt.

De heer Baas brengt naar voren dat eigenaars van supermarkten in West-Friesland via contracten met leveranciers worden verplicht om een x-aantal keren per jaar mee te doen aan acties. De prijs en beschikbaarheid van producten zijn dus belangrijke middelen om druk uit te oefenen. De heer De Jong zegt toe dit signaal te zullen neerleggen bij Heineken.

De heer Mans memoreert dat het mystery guestonderzoek momenteel gaande is. Het is wellicht raadzaam om de bevindingen hiervan aan te wenden bij het zoeken van aansluiting bij de "Blijf Helder"-campagne.

Als kritische noot wordt vanuit de zaal de vraag gesteld of alcohol schenken in sportkantines wel zo vanzelfsprekend moet zijn. In de atletiekwereld wordt geen alcohol geschonken. Wellicht zouden gemeenten in plaats van de subsidiekraan dichtdraaien bij uitstek alcoholvrije sportkantines moeten subsidiëren. De heer Mans stelt dat een andere manier van contributie heffen ook een mogelijkheid is. Tenslotte betalen leden van sportverenigingen indirect zelf meer contributie door het kopen van alcohol.

De heer De Jong geeft aan dat bij Heineken intern ook deze discussie plaatsvindt. Met name in de hockey- en voetbalwereld wil Heineken bewerkstelligen dat mensen een gelijkwaardige keuze kunnen maken tussen alcoholhoudende en alcoholvrije dranken. Via de campagne wordt getracht imago te doen kantelen dat een alcoholvrije sportman een slappeling is.

Ingaande op het aantrekkelijker maken van alcoholvrije drankjes in supermarkten zegt de heer De Jong dat de frisdrankenafdeling van Heineken mocktails (cocktail zonder alcohol) tracht populair te maken onder – vooralsnog – volwassenen. De doelgroep 18-minners is lastiger te bereiken, al wordt aan hen de boodschap afgegeven dat frisdranken cool zijn.

Een ander fenomeen dat uit de zaal klinkt, is het op zondagochtend op de voetbalvelden aantreden in

beschonken toestand als uitvloeisel van de stapavond op zaterdag. Gepleit wordt dat de KNVB hieraan een campagne wijdt. De heer De Jong zegt toe dit signaal mee te nemen naar het reguliere overleg met de KNVB.

IJslandse aanpak beteugeling alcohol- en drugsgebruik door jongeren

Via Skype vindt een live verbinding plaats met Ingá Dóra Sigfúsdóttir, socioloog&onderzoeker van drank- en drugsgebruik onder jongeren, werkzaam aan de Universiteit van Reykjavik.

Mevrouw Sigfúsdóttir vertelt dat zij in 1997 begon met een jaarlijks onderzoek onder jongeren naar hun drank- en drugsgebruik. De uitkomsten waren ten opzichte van andere Europese landen schokkend. Het cannabis- en alcoholgebruik onder 15- en 16-jarigen was alarmerend.

Naast de focus op middelengebruik bevatte het onderzoek ook vragen naar vriendschappen, vrijetijdsbesteding, hobby's en de relatie met ouders. Het leidde tot een nieuwe aanpak met 3 elementen: 1. Een jongere brengt een uur per dag met zijn familie door. Ouders kregen hier daartoe vanuit de politiek een niet te misverstane boodschap mee. 2. Een jongere doet mee aan jeugdactiviteiten en georganiseerde sport. Een element hiervan is dat kinderen vanaf 12 jaar zelf kiezen welke sport zij willen beoefenen. 3. Een jongere wacht met alcoholconsumptie totdat hij 18 jaar of ouder is. De boodschap hierbij is: Stel je ervaring met een eerste borrel zolang mogelijk uit. Het bracht een drastische gedragsverandering teweeg.

Ondanks de verschillende culturen tussen landen is deze aanpak volgens mevrouw Sigfúsdóttir goed naar Nederland te vertalen. Het brengt lokale gemeenschappen in beweging om omstandigheden te creëren voor een gezond en gelukkig leven. Een van de interventies is het aanbieden van een activiteitenkaart aan jongeren, in te wisselen bij sportclubs, toneel- of muziekverenigingen.

Als tip geeft zij mee om ouders via de desbetreffende school een netwerk te laten vormen zodat zij collectief dezelfde boodschap aan hun kinderen afgeven.

Ontmantelen drugslabs

De heer Linschoten geeft een presentatie over de aanpak van hennepkwekerijen en drugslaboratoria. In Nederland zijn er naar schatting 40.000 hennepkwekerijen. Dagelijks worden er 15 opgerold. 2 hennepkwekerijen staan iedere dag in brand. Eén van de vijftig grote branden in Nederland is te herleiden naar een hennepkwekerij.

Het is een miljardenindustrie. Criminelen maken gebruik van inbraakdetectie, energiebesparende lampen, knoeien met de meterstanden et cetera. Een nieuwe ontwikkeling is het gebruiken van bestrijdingsmiddelen voor beneveling. Nevel kan de legionellabacterie bevatten. De kans op besmetting hiervan is het grootst tijdens en na het sproeien. Ook worden zwavelverdamers ter bestrijding van schimmel ingezet.

Nederland is een van de grootste drugsproducenten. 70% van de drugs is bestemd voor de export. Zie voor een uitgebreide documentaireserie <https://www.vpro.nl/programmas/de-industrie.html> Synthetische drugslaboratoria zijn steeds vaker te vinden in Noord-Holland. Denk hierbij aan loodsen, bedrijfsverzamelgebouwen, maar ook aan boerderijen, vakantiehuisjes en woningen in de bebouwde kom en zelfs aan hotelkamers. De voordelen t.o.v. het kweken van wiet zijn dat synthetische drugs redelijk snel te fabriceren zijn en dus minder arbeidsintensief. Chemische afvalstoffen worden 2 tot 3x per dag gedumpt.

Het team van de Landelijke Faciliteit Ondersteuning (LFO) van de politie komt in beeld als chemische stoffen voor de omgeving een gevaar opleveren en ondersteunen ook bij complexe dumpingen. Er wordt nauw samengewerkt met OM, NFI, GHOR, Brandweer enzovoorts. Ook terreurlabs – het maken van chemicaliën voor explosieven - doen aan een opmars.

De nadelige gezondheidsaspecten voor jongeren door drugsgebruik zijn onder meer blijvende hersenschade,

óók nadat een jongere is gestopt met XTC-gebruik. Dit soort middelen wordt aantrekkelijk gemaakt door ze te voorzien van een kleurtje of een smiley. Het eenmalig gebruiken van een XTC-pil kan, als deze vervuild is, leiden tot overlijden. Elk weekend gebruiken werkt, naast gezondheidsaspecten, verslaving in de hand.

Samen werkt beter dan alleen: ketenaanpak alcohol-en drugspreventie

De heer Bijman, voorzitter van de werkgroep Jeugd, Alcohol&Drugs in West-Friesland, geeft aan dat oudertolerantie een lastig te bestrijden fenomeen is. Er kan worden geleerd van de IJslandse aanpak. Alle interventies moeten worden aangewend om hersenschade onder jongeren te voorkomen en comazuipen te doen verminderen.

Hij pleit voor een evidenced based aanpak, zoals ook op IJsland.

Afspraken en vervolg

De deelnemers ontvangen een evaluatie over de conferentie. Daarbij zal dit verslag worden verspreid. Uiteraard zal het project In Control de tips en aanbevelingen meenemen in de werkzaamheden. Als de conferentie één ding duidelijk heeft gemaakt is dat we er met zijn allen aan moeten blijven werken. Of dit nu is met minder voor de hand liggende partners als Heineken of juist met de ouders en de vele zorgpartners. De lange adem is voor dit thema het enige wat gaat tellen.

Als u nog vragen heeft over de conferentie, het project in Control, dan kunt u zich wenden tot:

www.incontrolofalcondrug.nl